

Lønnsnedslag på 100-200.000 kroner – godtar vi det?

Om lønnsutvikling for lærere og førskolelærere 1970 til i dag.

Førsteutkast fra Gunnar Rutle 2.2.2012

På fylkesårsmøtet i Utdanningsforbundet i Møre og Romsdal skal vi ha opp en sak om strategi for lønn. I den forbindelsen vil vi se litt på hvordan lønna for våre medlemsgrupper har utviklet seg over tid. Vi syns at diskusjonene rundt lønnsoppgjørene veldig ofte bare dreier seg om hva som har skjedd siden siste oppgjør eller noen få år tilbake.

Innafor gruppa som har ansvaret for dette punktet på årsmøtet har jeg ansvaret for å jobbe ut disse bakgrunnstallene. Til nå har jeg sett på lønnsutviklinga for næringen/bransjen undervisning, videre på regulativlønna til de ulike lærergruppene og til førskolelærere.

Vi sender nå dette førsteutkastet ut i organisasjonen. Vi tror andre kan ha glede av det, og vi håper på hjelp til å forbedre det. I første del presenterer vi det viktigste vi har funnet så langt. Siste del, og vedlagte regneark og lysark er for de som vil gå dypere inn i materialet. Vi håper at noen av dere som får dette kan hjelpe oss med å supplere med data der vi mangler noe. Vi er også glade for kommentarer, innvendinger og utdypinger.

Innholdsfortegnelse:

Jeg ser på lønnsjusterte tall - lønn målt i forhold til gjennomsnittslønna i Norge	2
Hovedfunn for lønnsutviklinga 1970-2010, og et par kommentarer.....	2
Del 1: Lønnsutvikling for næringen undervisning 1970-2010:.....	3
Finans til himmels og lærerlønningene raser – nå under gjennomsnittet i Norge.....	3
Et entydig bilde – offentlig sektor er lønnstaperne, privat lønnsvinnerne.....	4
Del 2: Regulativlønn for lærere/ førskolelærere 1970/83-2011.....	5
Lønnstap på mellom 100 og 200.000, 20-30 % nedgang	5
Lærernes og førskolelærernes status.....	6
Vi trenger et skikkelig lønnsloft, etter min mening bør tilbake der vi var.	6
Regneark og lysark som supplerer og utdyper dette notatet.....	6
20120202 Lønnsutvikling etter næring 1970 til nå.xls	7
Drøfting av næringene som er tatt med	7
20120202 Pedagoger - lønnstabeller og analyser 1970 til nå.xls	8
Drøfting av beregning av regulativlønn og kildene.	8
Hovedlønnstabellene	9
Stats + kommune-ansiennitetstabellene	9
Minstelønnstabeller fra KS (fra 2002 for førskolelærere, og 2004 for alle)	9
20120202 Lysark lønnsutvikling for lærere – førskolelærere.ppt	9
Hvorfor gir regulativlønn og SSBs statistikk for undervisningsnæringen et ulikt bilde?.....	10
Vi trenger hjelp til å få materialet fullstendig.	10

Jeg ser på lønnsjusterte tall - lønn målt i forhold til gjennomsnittslønna i Norge

Lønnsutvikling er ikke et entydig begrep:

- Vi kan se på nominell lønn, antall kroner som står på lønsslippen. Da vil vi finne at lønna er 11-12 ganger så høy som i 1970. Da bør vi vel være fornøyde? Men alle vet at nominell lønn sier lite om den reelle utviklinga.
- Vi kan se på reallønn – altså lønn korrigert for prisstigning. Reallønna til lærergruppene har økt fra 60 - 65 % i perioden. Sånn sett bør vi kanskje være fornøyde? Men gjennomsnittslønna i Norge er mer enn doblet i samme periode. Hvorfor skal lærergruppene sakke etter?
- Jeg mener at vi får det riktigste bildet ved å se på utviklingen av lærerlønn korrigert for (sammenliknet med) utviklingen av gjennomsnittslønna i Norge, det vi kaller lønnsjustert lønn. Det er slik vi har gjort det når vi diskuterer pensjon. Det er ingen grunn til å akseptere at vår yrkesgruppe skal sakke akterut i forhold til andre, at vi ikke skal ta del i den generelle velstandsutviklinga. Når vi diskuterer lønnsutviklinga til lærergruppene mener jeg at det er de lønnsjusterte tallene som gir det riktigste bildet. Tallene jeg legger fram her er for det aller meste slike tall.

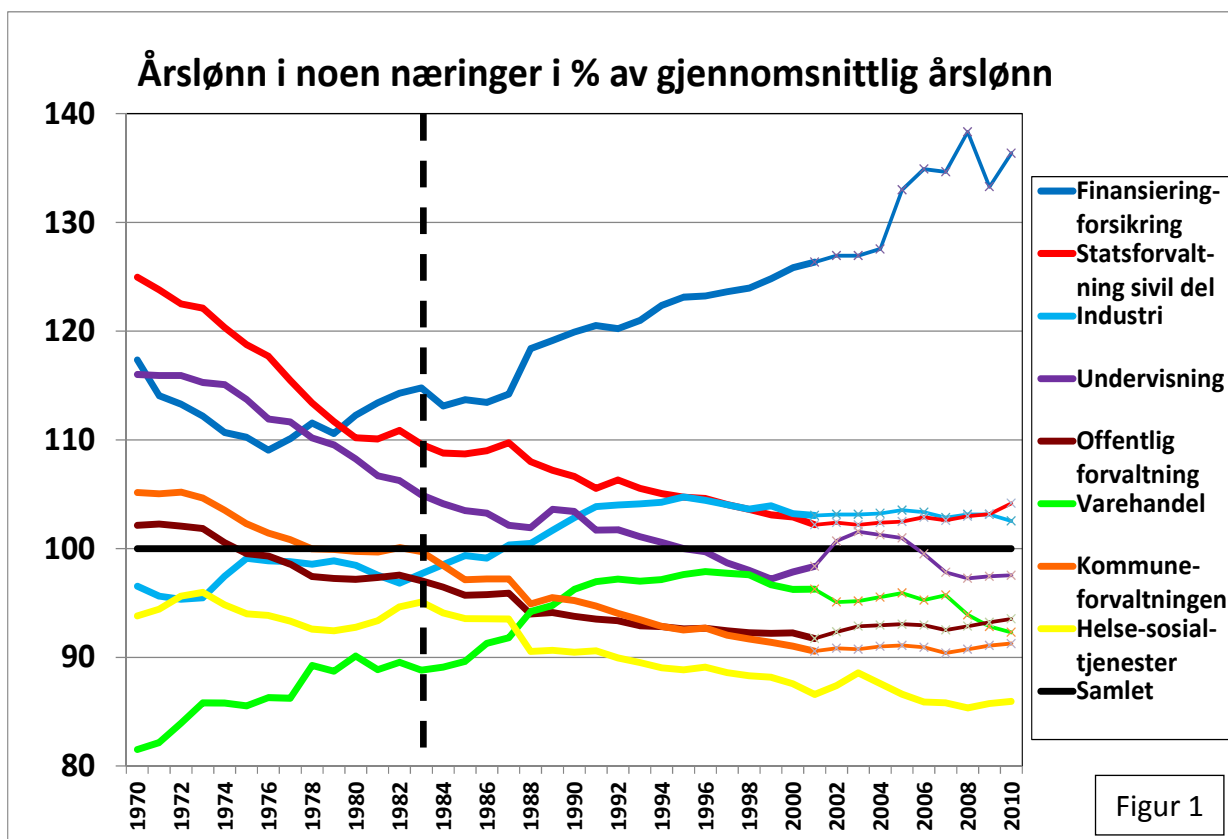
Hovedfunn for lønnsutviklinga 1970-2010, og et par kommentarer

- Lønnsutviklinga i offentlig sektor taper i kampen mot privat sektor i hele perioden.
- Innafor offentlig sektor ser det ut til at skoleverket er lønnstaperne. Næringen undervisning sett under ett har gått ned fra å tjene 116 % til å tjene 97,5 % av normallønna i Norge. Så langt jeg kan forstå snakker vi om den næringen i Norge som har høyest utdanning i gjennomsnitt. Og gjennomsnittslønna for vår gruppe er altså lavere enn gjennomsnittslønna i Norge!
- Begynnerlønn for lærere og førskolelærere er redusert med rundt 20 % fra 1970 til i dag, dvs fra 80-105.000 kroner ned målt i 2010-tall
- Topplønn er redusert med mellom 25 og 30 %, dvs fra 130-200.000 kroner ned.
- Ikke rart søkningen til læreryrkene blir dårligere.
- Hvorfor er diskusjonen om den langsiktige lønnsutviklinga fraværende i tariffoppgjøret?
- Vi er litt overrasket over at Utdanningsforbundet sentralt ikke har gjort denne jobben før.

Del 1: Lønnsutvikling for næringen undervisning 1970-2010:

SSB har oversikter over lønn og årsverk i ulike næringer. Vi har sett på utviklingen av lønna i næringen undervisning fra 1970 til i dag. Denne næringen omfatter ikke bare lærere, men den vil nok være dominert av lærergruppene og dermed gi et brukbart bilde av utviklingen.

Finans til himmels og lærerlønningene raser – nå under gjennomsnittet i Norge

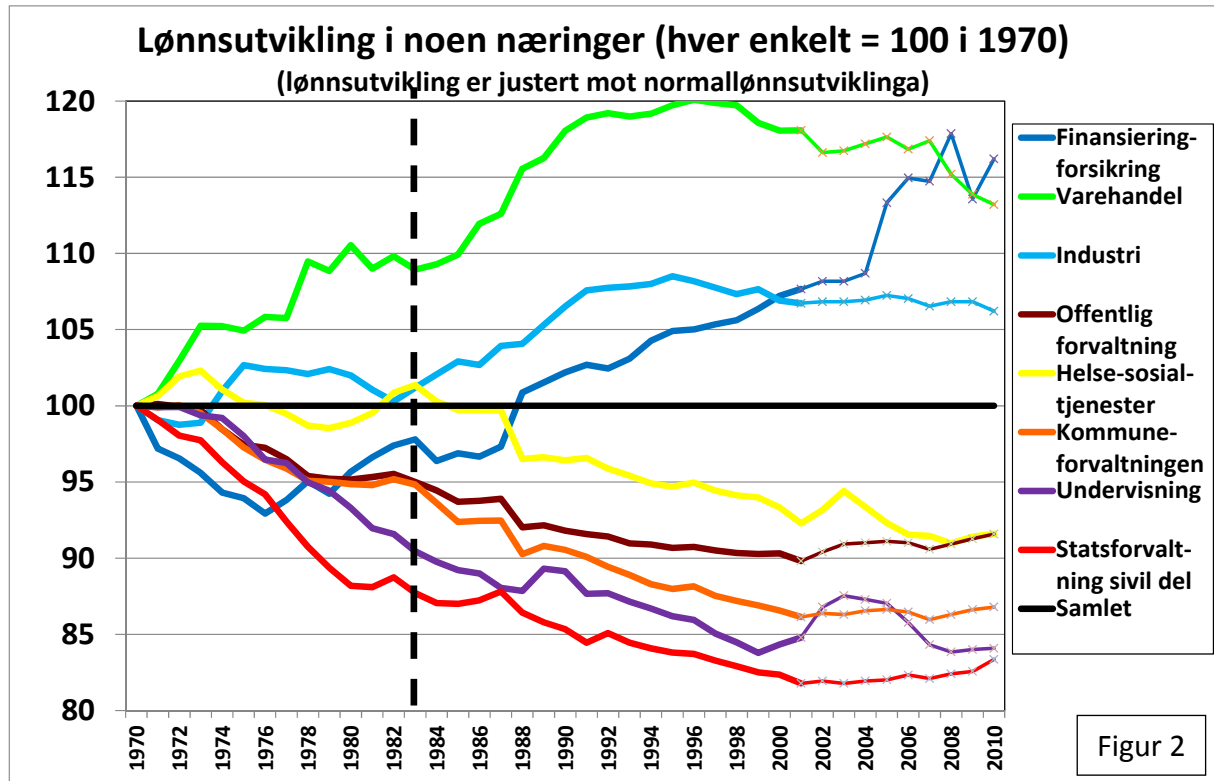

Figur 1

Figur 1 viser lønn i noen næringer i prosent av den gjennomsnittlige lønna i Norge. De tykke linjene er basert på SSBs historiske statistikk, og det som er vist med tynnere linje og punktmarkører (kryss) er fra teknisk beregningsutvalg (TBU) (forklares seinere i notatet). Den loddrette prikkete linjen markerer året 1983. For årene før det har jeg foreløpig ikke lønnstabeller med tall som kan sammenliknes med disse (forklares seinere i notatet). Det vi ser er at lønna for undervisning har gått dramatisk ned i løpet av disse årene. Mens gruppa lå på 116 % av snittlønna i 1970, er den nå nede på 97,5 %. Vi ser at skolepakken først på 2000-tallet (og antakelig streiken i 1998) hadde en viss betydning, men at vi nå er tilbake til nivået før den. Vi kan også se at lærerstreikene på slutten av 80-tallet førte til et kortvarig oppsving. Hele offentlig sektor har hatt en negativ lønnsutvikling relativt til snittet, men som vi skal se om litt ligger undervisning på bunn. I andre enden av skalaen har vi finans-forsikring som er en lønnsvinner. Det er tankevekkende at samfunnet setter mye større pris på de som tar vare på/spiller vekk pengene våre, enn på de som tar vare på ungene. Også interessant at gruppa undervisning, som åpenbart er den næringen som har høyest utdanning av alle, har en lønn som nå ligger under gjennomsnittet.

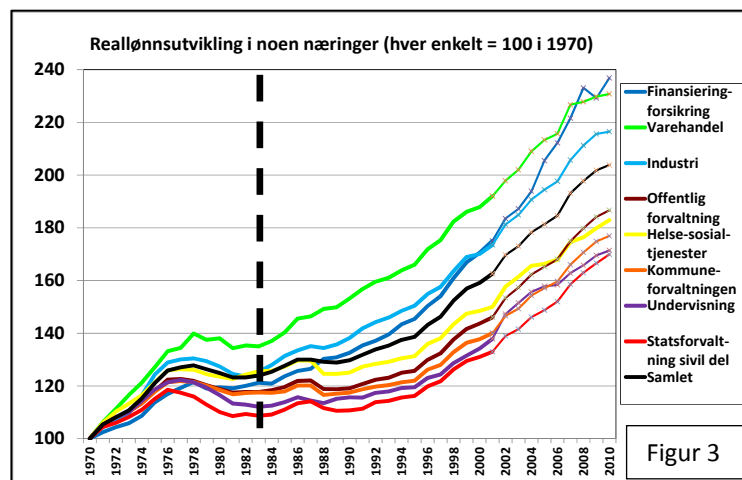
Hvis vi holder finans utenom, kan det se ut som om vi har hatt lønnsutjevning i perioden. Men andre undersøkelser viser stigende lønnsforskjeller. Det må bety at spredningen **innafor** næringene er voksende, f.eks. mellom funksjonærer og arbeidere.

Et entydig bilde – offentlig sektor er lønnstaperne, privat lønnsvinnerne

Figur 2 viser den samme lønnsutviklinga, altså lønn justert for (eller sett i forhold til) normal/gjennomsnittslønnsutviklinga, men her har jeg satt alle til 100 i 1970, slik at vi får et bilde av hvor mye opp eller ned lønna har gått, når vi sammenlikner med normal lønnsutvikling. Her ser vi enda tydeligere at i de siste 40 årene har lønna i privat gått opp, og i offentlig ned. Og gruppa undervisning (ned 16 %) konkurrerer med statsforvaltningen (ned 17 %) om å ha dårligst lønnsutvikling. Når vi litt seinere skal se på regulativlønna – der jeg har tall fra 1983 – kan det være greitt å huske at lønna til gruppa undervisning gikk ned med 9,5 % relativt til normallønnsutviklinga i perioden fra 1970 og fram til 1983.

Figur 3 til høyre viser **reallønnsutviklinga** for hver næring, normert slik at lønna i alle næringer ligger på 100 i 1970. Alle har altså hatt en reallønnsutvikling i perioden. Gjennomsnittlig reallønn er godt og vel doblet på disse årene (104 % økning), mens undervisning bare har hatt 71 % økning og ligger på bunn sammen med stat på 69 %. Finans i andre enden har økt med omtrent det doble av undervisningssektoren, 136 %, varehandel med 131 % og industri med 117 %.

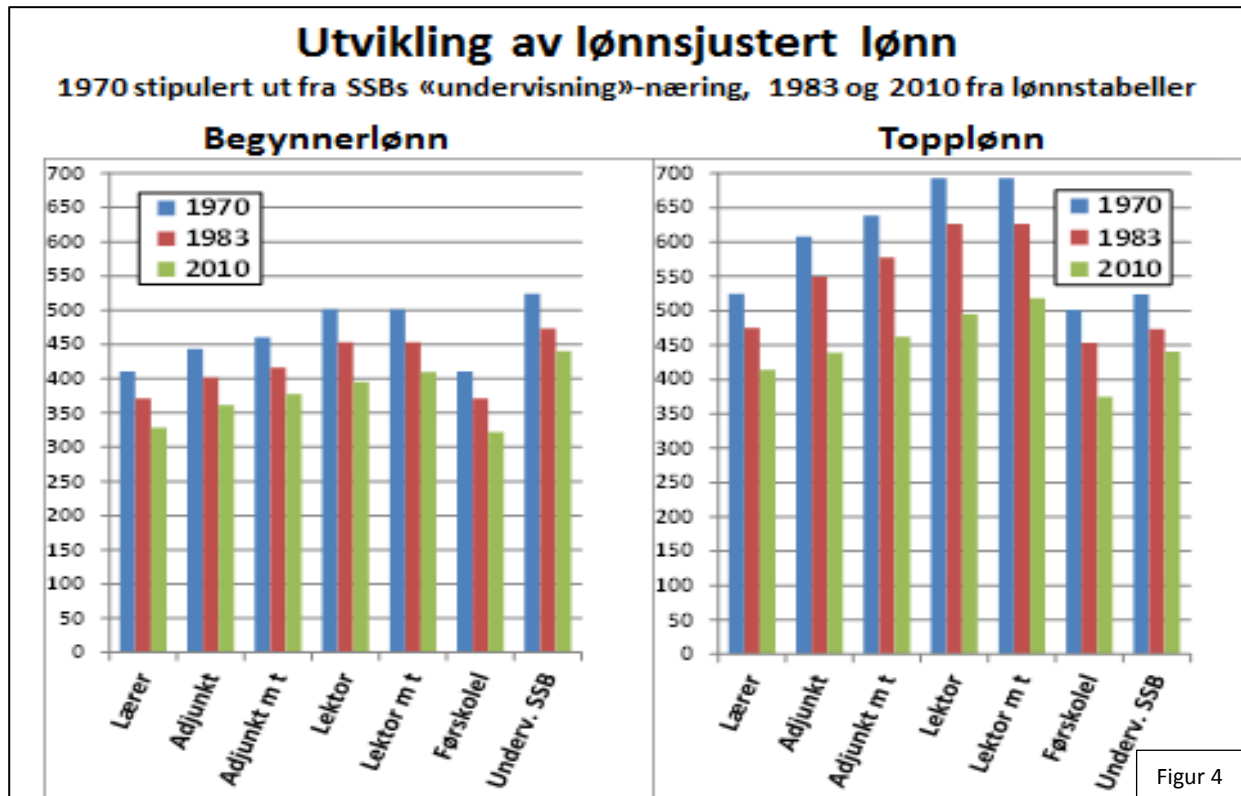

Del 2: Regulativlønn for lærere/ førskolelærere 1970/83-2011

Det andre vi har sett på er utviklinga av regulativlønn eller minstelønn (det vil i praksis langt på vei si den virkelige lønna). Jeg har foreløpig fått tak i lønnstabeller tilbake til 1983.

Tallene før det er stipulerte (mer om det i et seinere avsnitt).

Lønnstap på mellom 100 og 200.000, 20-30 % nedgang

Figur 4 viser minstelønna målt i 2010-tall for hver gruppe ved tre tidspunkt, i 1970 (stipulert), i 1983 og i 2010 (nøyaktige tall).

Tabell 1 viser det samme: Begynnerlønna har falt med 80-105.000 målt i 2010-tall, rundt 20 %. Topplønna har falt med 111.000 for lærere (21 %), 127.000 for førskolelærere (25 %) og 170-200.000 for de andre gruppene (25-29 %).

SSB-snittet for undervisning-næringen (det vi viste i figur 1-2-3) har

bare falt med 83.000, eller 16 %, altså et svært mye lavere fall enn det lønnstabellene viser. Hovedforklaringen er nok at vi i perioden har fått en større andel med høyere kompetanse

Utvikling av lønnsjustert lønn										
1970 stipulert ut fra SSBs «undervisning»-næring, 1983 og 2010 fra lønnstabeller										
	Beg.lønn i 1000 kr					Topplønn i 1000 kr				
	1970	1983	2010	70 - 10	%	1970	1983	2010	70 - 10	%
Lærer	411	371	328	-82	-20	525	475	414	-111	-21
Adjunkt	444	401	361	-82	-19	608	550	439	-169	-28
Adj. m. t.	460	416	378	-82	-18	639	578	462	-177	-28
Lektor	501	453	396	-105	-21	693	627	495	-198	-29
Lektor m. t.	501	453	410	-91	-18	693	627	518	-175	-25
Førskolel.	411	371	322	-89	-22	501	453	375	-127	-25
Underv. SSB	524	474	440	-83	-16	524	474	440	-83	-16

(og kanskje ansiennitet), og at gjennomsnittstallet til SSB ikke fanger opp dette. Antakelig viser lønnsregulativene det riktige bildet.

Lærernes og førskolelærernes status

Hva betyr det at en yrkesgruppe går så mye ned i lønn? Det snakkes mye om problemet med for lite søkning til læreryrket. Noen tror at det kan løses ved å stille høyere karakterkrav ved inntak til studiene. Kanskje de burde tenke på hva den lave lønna betyr for yrkets anseelse. Der er en sammenheng mellom den lønn og de arbeidsforhold en yrkesgruppe tilbys og den statusen yrket har, og særlig vil en dramatisk forverring på disse områdene ha betydning (arbeidsforhold er ikke tema for dette notatet, men bruddet i arbeidstidsforhandlingene med KS og de siste årenes utvikling på det området virker i samme retning som lønnsnedgangen).

Vi trenger et skikkelig lønnsloft, etter min mening bør tilbake der vi var.

Da snakker vi om en opptrappingsplan i hundretusenkronersklassen, vi snakker om minst 20 % økning over noen få lønnsoppgjør. Det holder ikke å snakke om å ta igjen noen få prosenter tap i de par siste lønnsoppgjørene. Hva kommer det seg av at denne dramatiske lønnsnedgangen for lærergruppene ikke er et tema i lønnsoppgjørene, heller ikke i vår egen organisasjon, Utdanningsforbundet?

Regneark og lysark som supplerer og utdyper dette notatet

For de som er interessert i å gå dypere inn i dette har jeg vedlagt de to Excel-arkene jeg har brukt i dette arbeidet, og en powerpointpresentasjon:

- **20120202 Lønnsutvikling etter næring 1970 til nå.xls.** Det inneholder SSBs tall som gjelder lønnsutviklinga for næringen undervisning, og beregninger og grafer med utgangspunkt i dette. Grunnlagstall for del 1 i dette notatet. Grafer i powerpointpresentasjonen som gjelder lønn i ulike næringer fins i dette notatet.
- **20120202 Pedagoger - lønnstabeller og analyser 1970 til nå.xls.** Det inneholder hovedlønnstabeller og ansiennitetsstiger som gjelder lærergrupper og førskolelærere fram til litt ut på 2000-tallet. Fra de seinere år KS sine minstelønnstabeller. Videre beregninger og grafer med utgangspunkt i det materialet. Det er laget slik at en kan velge ulike ansiennitetsnivå og få resultater som gjelder det. Regnearket gir grunnlagsmaterialet for del 2 i dette notatet. Alle grafer i powerpointpresentasjonen som gjelder regulativlønn i perioden 1970 til 2010/11 fins også i dette regnearket, og det er mulig å velge ansiennitet fra 0 til 28 år.
- **20120202 Lysark lønnsutvikling for lærere – førskolelærere.ppt** inneholder grafene og figurene fra dette notatet, i tillegg mange flere, de fleste basert på regulativlønn. Her er både grafer som viser lønnsjustert lønn, og grafer som viser nominell lønn og reallønn. Det er bare vist grafer for begynnerlønn (0 år ansiennitet) og topplønn (28 år ansiennitet), men som nevnt gir regnearket mulighet for å lage grafer med alle valg av ansiennitet

Resten av dette notatet gjennomgår regnearkene og kildene til datamaterialet, samt lysarkpresentasjonen.

20120202 Lønnsutvikling etter næring 1970 til nå.xls

Kilder:

- Fra 1970 fram til 2001 har jeg brukt SSBs historiske statistikk **09174 Lønn, sysselsetting og produktivitet etter næring**. Ved å dividere samlet lønn (eksklusive overtidstillegg og andre ikke faste tillegg) på antall hele årsverk får jeg et tall for årslønn pr årsverk. Tidligere beregnet SSB dette forholdet og kalte det normalårslønn. Det har de sluttet med, fordi lønnstallene fra og med 2002 ikke lenger blir helt korrekte (sjukelønn og en del andre saker forstyrrer bildet). Men i følge SSB som jeg har vært i kontakt med er tallene fram til 2001 brukbare, og uansett det beste de har når vi vil se på utviklingen over lang tid.
- Fra og med 2002 anbefaler SSB at vi bruker tallene over årlig lønnsutvikling som TBU beregner i sine årlige rapporter. Jeg har brukt tall fra **NOU 2011: 5 - Grunlaget for inntektsoppgjørene 2011, tabell 1.1 og tabell 1.2**. De inneholder tall for lønnsøkning for år til år fra 2001 til 2010. Jeg har da rett og slett tatt utgangspunkt i årslønn fra 2001 nevnt i forrige kulepunkt, og så framskrevet lønna år for år med den prosentvise økningen som TBU oppgir i de nevnte tabellene. Problemet er at avgrensingen av gruppene ikke er helt den samme i SSBs næringsstatistikk og i TBUs lønnsutviklingstall.

Drøfting av næringene som er tatt med

Jeg har tatt med en del næringer, for å kunne sammenlikne med undervisning:

- **Samlet** - utviklingen av gjennomsnittslønn totalt («normalårslønna» i Norge). Der skal SSB- og TBU-tallene gjelde samme gruppe.
- **Undervisning**. SSB-tallene inntil 2001 vil nok inneholde både privat og offentlig, samt ulike støttefunksjoner, men offentlig er sterkt dominerende. TBU-tallene fra 2002 omfatter undervisningspersonell i det offentlige. Statlig sektor inntil 1.5.2004, deretter kommunalt, stort sett KS. Oslo er inkludert alle år utenom 2004-5. Tross disse mindre endringene i gruppesammensetningen, tror jeg at utviklingen 1970 til 2010 gir et ganske riktig bilde.
- **Finans/forsikring** ser ut til å være likt definert både i SSB og TBU
- **Industri**. Omfatter både arbeidere og funksjonærer. Samme gruppe i begge statistikkene.
- **Varehandel**. Omfatter pussig nok også reparasjon av motorkjøretøyer. Må vel være fordi en bensinstasjon er til forveksling lik en dagligvareforretning. Samme i begge statistikker.
- **Offentlig forvaltning** ser ut til å være likt definert hele veien, men SSB sier at statistikken er problematisk fordi vernepliktige rekrutter svært lave dagpenger regnes med. Siden antall vernepliktige rekrutter har gått sterkt ned, så vil vi få en økning i gjennomsnittslønna som ikke avspeiler vanlige offentlig ansattes lønn
- **Statsforvaltning, sivil del** gir som nevnt over et bedre bilde på lønnsutviklinga i staten. Etter 2001 har jeg brukt TBUs gruppe statsansatte, som jeg tror ikke omfatter vernepliktige rekrutter. Vær klar over at undervisning skifter fra statlig til kommunal pr 1.5.2004. Det kan slå ut noe.
- **Kommuneforvaltning** ser ut til å dekke samme gruppe i begge statistikker, men også her kan overflytting av undervisning fra statlig til kommunal påvirke noe.
- **Helse og sosialtjenester**. Jeg har ikke funnet en TBU-statistikk som dekker, så her har jeg brukt SSB helt fram til 2010

I regnearket har jeg gjort ulike beregninger for disse næringene i regnearkene **B-lønnsjust** og **B-reall**. Beregningene er så vist i de ulike diagrammene som fins i regnearket og som er gjengitt som lysark.

20120202 Pedagoger - lønnstabeller og analyser 1970 til nå.xls

Fram til 1.4.2004 var lærergruppene på statlig regulativ og de kommunalt ansatte førskolelærerne på kommunalt regulativ. Hovedsystemet for fastsetting av minstelønn var ganske likt i kommune og stat, og grovt sett slik: Der var en felles hovedlønnstabell med på det meste 86 lønnstrinn. Vanligvis var den lik i kommunal og statlig sektor. Så fantes der ansiennitetsstiger for de ulike yrkesgruppene. Ansiennitetsstigen anga hvilket lønnstrinn du ble plassert i, avhengig av hvor mange års ansiennitet du hadde. I noen år og for noen grupper nådde en topplønn etter 28 år, men mer vanlig er øvre grense 10-16 år.

Lønnsforhandlingene var todelt. En forhandlet om **påslag på hovedlønnstabellen**. Det kom alle til gode: med samme ansiennitetstabell ville hvert av trinnene gi mer lønn. I tillegg forhandlet en om **forbedringer av ansiennitetsstigen**, det kunne være en økning av lønnstrinnet på noen ansiennitetstrinn, eller det kunne være forlenging av ansiennitetsstigen, at en f.eks. på en stige som gikk til 16 år innførte et nytt og høyere lønnstrinn for de med 20 år, altså høyere topplønn.

Drøfting av beregning av regulativlønn og kildene.

Kommunal og statlig hovedlønnstabell var vanligvis den samme. Jeg har valgt å bruke de statlige også for kommunesektoren, sjøl om der kan være små forskjeller. Når jeg skal se på utviklingen over mange år vil dette betyr svært lite. Jeg har fått tak i de aller fleste statlige hovedlønnstabellene fra 1983 og framover.

Jeg ikke fått tak i så komplette sett av ansiennitetsstiger. Jeg har temmelig mange ansiennitetstabeller for stat (lærere), men mangler en god del for kommune (førskolelærere). I tillegg er jeg ikke helt sikker på ikrafttredelsestidspunktet for alle tabellene, det er ikke alltid helt klart i de papirene jeg har. Tallene jeg legger fram kan derfor være noe usikre for enkelte år. Men utviklinga over tid vil være temmelig korrekt. Jeg veldig glad hvis noen kan skaffe tabeller jeg mangler (alt før 1983, oversiktene i regnearkene viser hva jeg mangler etter 1983).

Jeg har et spesielt problem med årene med skolepakkene først på 2000-tallet. Der fikk lærere lønnstillegg som ikke kommer fram av ansiennitetsstigen som ble forhandlet fram i tariffoppgjøret, men i en egen protokoll. Jeg tror jeg har forstått dette riktig for 2002, men for 2003 mangler jeg tall og har foreløpig bare beregnet det som gjennomsnittet av 2002 og 2004, da lærerne gikk over til KS. Håper noen kan hjelpe meg her. Men igjen: dette betyr lite når vi ser på lønnsutviklinga over mange år.

I regnearket har jeg i oppgitt kilder for de enkelte hovedlønns-, ansiennitets- og minstelønnstabellene, dels som merknader. Der jeg mangler tabeller er det merket med **gul farge**.

Hovedlønnstabellene

Fins i regnearket **s+k h.l.tab**. Jeg har færre kilder til kommunale enn til statlige hovedlønnstabeller. Stort sett er kommunal og statlig hovedlønnstabell lik. De kommunale tabellene som jeg har funnet og som trer i kraft mai-juni (**markert med grønt i regnearket**) er lik de statlige. Jeg har funnet noen kommunale tabeller fra høsten (ikke lagt inn) som avviker (ble kommunale hovedlønnstabeller revidert oftere enn statlige?). Som nevnt har jeg valgt å bruke de statlige hovedlønnstabellene til å beregne lønn også for førskolelærere som var på kommunalt avtaleverk.

Jeg mangler fortsatt noen få tabeller etter 1983 i statlig sektor. Der tidsavstanden er stor har jeg laget tabeller sjøl, ved å interpolere mellom kjente tabeller (**tabeller merket med gult i regnearket**).

Stats + kommune-ansiennitetstabellene

fins i regnearket **s + k ans.tab**. De er satt opp kronologisk fra venstre mot høyre. Øverst fins ansiennitetstabellene for lærergruppene og nederst for førskolelærerne. Det høyeste ansiennitetstrinnet jeg har funnet er 28 år. Derfor er alle tabeller satt opp for 28 år.

Forklaring på fargemerkingen:

- **Lysegrønne:** Disse er sannsynligvis riktige, lik den forrige tabellen men satt opp med ny dato når der er ulike datoer i kommune/stat
- **Gule:** jeg mangler tall og har enten stipulert eller interpolerte mellom kjente tabeller

Minstelønnstabeller fra KS (fra 2002 for førskolelærere, og 2004 for alle)

Hver tabell fins i et eget regneark merket med dato der den trer i kraft. Så er informasjonen fra alle samlet i ett regneark **KS-2002ff**. Det er satt opp på samme måten som regnearket med ansiennitetstabeller. Kronologisk fra venstre mot høyre. Lærergruppene øverst og førskolelærere nederst. 28 år ansiennitet (for enkelt å kunne analysere sammen med lønn fra tidligere år, sjøl om ingen går lenger enn til 16 år)

20120202 Lysark lønnsutvikling for lærere – førskolelærere.ppt

Til hvert av lysarkene har jeg skrevet tekst/notat som forklarer og kommenterer dem. Les dem. Lysarkene viser mye det samme som det jeg har vist i dette notatet. Det som kommer i tillegg er først og fremst lysark som viser utviklinga av regulativlønn i hele perioden fra 1970 til 2010. Der går utviklingen over tid tydeligere fram. Interessante poeng er f.eks. følgende:

- Lærergruppene hadde sterk reallønnsstilbakegang i perioden fra 1977 til omtrent 1992. Først rundt 1998 var en tilbake til samme kjøpekraft som i 1977.
- Gjennomsnittslønna i Norge viser ikke en tilsvarende reallønnsnedgang, men drar fra i hele perioden
- Det ser ut til at den negative tendensen relativt til normal lønnsutvikling i Norge ble brutt i to perioder: rundt 1990, altså like etter lærerstreiken på slutten av 80-tallet, og rundt skolepakken (som for øvrig kom etter at lærerorganisasjonene trakk erfaringer fra den uheldige splitten i 1998, der Lærerforbundet streiket og Lærerlaget ikke).
- Det økonomiske resultatet av skolepakken ble spist opp i løpet av få år. Det vi har fått beholde er større leseplikt og kortere ferie. Erfaring: ikke bytt lønn mot tid.

Hvorfor gir regulativlønn og SSBs statistikk for undervisningsnæringen et ulikt bilde?

SSB-snittet for undervisning-næringen har bare falt med 83.000, eller 16 %, altså et svært mye lavere fall enn det utvikling av regulativlønn tyder på. Jeg har prøvd å se litt på hvorfor.

Hovedforklaringen er nok som nevnt tidligere at vi i perioden har fått en større andel med høyere kompetanse (og kanskje ansiennitet), og at gjennomsnittstallet til SSB ikke fanger opp dette.

Andre saker som kan forklare forskjellen. Undervisning-næringen omfatter nok flere grupper ansatte enn lærere, og dessuten ikke bare offentlig ansatte. Det er usikkert hvordan lønnsutviklinga for disse gruppene virker inn. Feilkilder når vi bruker minstelønstabellene kan være at reell lønn er høyere enn minstelønn, og at avstanden mellom minstelønn og reell lønn har økt. Jeg anser det for å være svært lite sannsynlig. Det aller meste av lokale personlige tillegg de siste 10 årene har jo blitt «spist opp» av seinere økninger i minstelønnsnivået. Det måtte i så fall være at funksjonstillegg skulle utgjøre en vesentlig større andel av lønna nå enn før. Etter det jeg kjenner til kan heller ikke det være forklaringen. Klassestyrertillegg har ikke økt vesentlig, og andre tillegg er der få av.

Lønnsregulativene viser nok slik sett det riktige bildet av utviklingen av lærernes lønn.

Vi trenger hjelp til å få materialet fullstendig.

Foreløpig har vi materiale om lærergruppene og kommunalt ansatte førskolelærere, tilbake til 1983. Dette har vi som dere ser begynt å analysere.

- Som gjennomgått ovenfor er der fortsatt **hull i materialet om lærere/førskolelærere**. Vi er veldig takknemlig hvis noen av dere som får dette kan skaffe materiale som gjør at historikken blir mer fullstendig og ikke minst, vi **trenger lønnstabeller og ansiennitetsstiger lenger tilbake enn 1983**.
- Hva med **privat ansatte førskolelærere**, er det mulig å skaffe noe for dem?
- Vi mangler foreløpig grunnlagsmateriale **om skoleledere og om universitets- og høyskoleansatte**, men vil gjerne ha med disse gruppene. Når det gjelder skoleledere er vi redd for at det ikke fins et materiale som kan gi en helhetlig oversikt, men for universitetsansatte burde det være mulig å skaffe det. Kan noen hjelpe?
- Det hadde også vært bra om vi kunne lage en **sammenlikning mellom utdanningsgruppene**, spesielt hadde det vært fint å **se litt historisk på utviklinga av lønna til utdanningsgruppene / funksjonærgruppene** i privat sektor. Her har jeg ikke funnet materiale som går lang tid tilbake. TBU skiller mellom funksjonærer og arbeider i industrien. Det er interessant, men jeg har foreløpig bare tall for de seinere årene.

Jeg tar gjerne imot tips og materiale: gunnar.rutle@utdanningsforbundet.no

Regner med at jeg om noen uker legger dette materialet ut på hjemmesiden min, der jeg fra før har det jeg har gjort angående pensjon: www.rutle.net

Dette må vel være også være en utfordring for beregningsavdelinga i Utdanningsforbundet sentralt?